Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Landvörn 1903-1905

Bjarni Benediktsson – Benedikt Sveinsson – Landvörn 1903-1905 (hóf göngu sína 1903) – Uppgjör – Rekstardagbók

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Benediktarskjöl
Askja 5-8, Örk 6

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

„Landvörn"

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

		Meðtekið	Kr.	aur
jan.	26	frá Ólafíu Johannsdótt.	50	00
febr.	27	— — —	50	00
marz	17	— Einari Benediktss	100	00
—	19	— Eiríki Magnússyni	100	80
april	—	— Einari Gunnars (Eir. Magn)	30	00
		Flyt	330	80

		Gaildið	Kr.	aur
febr.	—	Til Jósafats afts. áviénu gegn	30	00
Febr.		— sama sama	20	00
—	28	Frímerki Páll	14	40
—	28	— do — Gudni	8	64
Marz	17	til Halldórs Þórðars	50	00
—	21	Frímerki	28	80
—	"	Burðargjald	3	90
—	"	Póstkv. bók 1.99/50, umbúðir	2	40
—	"	Umslög	3	40
—	"	lím og límbréfi	1	00
—	"	Burðargjald	2	10
—	24	Útburður um bæinn	2	25
april	3	Halldór Þórðarson	50	00
—	6	Útburður L.-varna S. Þ. Sv.	2	00
"	7	Reikningur frá Einari Gunnars	15	76
—	14	Einar Gunnarss 30.00	30	00
—	14	Sigurður Baldvinsson burðargj.	15	00
—	15	Halldór Þórðarson	50	00
		Flyt Kr.	329	65

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

		Medtekid	Kr.	au
		Flutt	330	80
mai	4.	Frá Einari Bened.	150	oo
		Páll Stefanss. Thomsen	1	oo
		Ben. S. Þórarinsson	1	oo
		Magnús Arnbjarnars	1	oo
		Lárus Thor ? 1.oo Kr.	1	oo
			484	80
		Skuld við Einar Helgas.	21	85
		Ballance	506	65

		Galdid	Kr.	aur
		Flutt	329	65
		Fyrir báruhúsið 25/4	5	oo
mai	4	Til Halldórs Þórðars.	50	oo
—	5	borgað Sigurði Baldvinss	10	oo
—	7	— Sama	12	oo
—	9	— Halldóri Þórðars	50	oo
—	—	— Fyrir útburð Haraldsens	1	oo
—	10	— fyrir útburð Þorfinni	1	50
—	11	— — — Ingimar	1	50
—	12	— útburðu Ólafur	1	oo
—	29	— Halldórs Þórðars	45	oo
			506	65
		Ballance	506	65

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Til gjaldkera Landvarnar:

Fyrir umslög um bækling	kr	2,00
Fyrir frímerki	—	3,00
Borgað burðargjald ýmsra samtals	—	4,20
Fyrir hestlán upp að Gröf		1,00
Borgað Þórði Sveinssyni upp að Borg		10,00
		20,20

Þessa peninga hefi eg lagt út fyrir Landvörn og óska að fá þá endurgoldna.

Rvík 9. júní 1903.

Benedikt Sveinsson.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Einar Gunnarsson
Reykjavík, A. 26

Frímerki: örk 5 au	4,80	
2 arkir 3 au	5,76	
Umbúðapappír	1,00	11,56
Umbúðapappír		4.–
		15,56
Fylgibréf		20
		15,76

~~Fylgiblað með Landvörn~~

7/4-'08

Borgað Einar Gunnarsson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Fyrir að bera Landvörn

ord. 9. í Vesturbæinn, hvert hús

á að greiða kr. 1.00

Rvk 9/5 1903

Einar Gunnarsson

Haraldur Jónsson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Hér með viðurkennist
að undirrit. [illegible]
hefir selt við Kr 15,00
af Einari Helgasyni
fyrir hönd Landvarnar.

14 april 1908.

Sigurður Baldursson

Til útborgunar
E. H.
Einar Gunnarsson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Í dag medtekid til frímerkja-
kaupa handa Landvörn 30,00 kr.
(þrjátíu krónur) frá Einari Helgasyni

Reykjavík 14/4 -03

Einar Gunnarsson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

No 9

Fyrir að bera Handvögn um auctionbúinn í hvat hús á að borga kr 1,40

Rvk 9/4 1903

Einar Gunnarsson

Þorfinnur Kristjánsson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Fyrir d. bl. Landvörn 1. ársfj. hefir mér í innheimtu borgast kr. 1,50.

Rvík. 11/5 1903

Emil Jensson

Ingimar Jónsson frá Mort...

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Fyrir að bera út Landvörn No 8 um mið og vesturbæ á að borga kr. 1.—

Rvk. 12. mai 1903

Einar Gunnarsson

Ólafur Ólafsson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Í dag hef jeg meðtekið af hr.
E. Helgasyni 50 kr. – fimmtíu – krónur
uppí prentunarkostnað „Landvarnar“
No 5 Rvk. 14/3 1903

Halldór Þórðarson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Einar Gunnarsson
Reykjavík, A. 26
17/4 1903

Fyrir burð á Landsb., 7.no um austur bænum á
að borga drengnum kr. 1.—

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

2,00

Drengnum á að borga fyrir burð á Landvörn No 6 um allan bæinn (÷ 10 aur. frá lausasölu).

— Tvær krónur —

Borgað

Guðmundur Þórarinsson 9/4 1903

Sveinbjörn Stefánsson

Einar Gunnarsson Reykjavík, A. 26

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Reikningur
til „Landvarnar"
frá undirituðum

1903			Kr.	aur.
febr.	23	1 örk 3 aura alm. frím.	2	88
— „ —	„	1 — 6 — — — —	5	76
		=	8	64

borgað kr. 8,64

Reykjavíkurpóststofu 28/12 1903.

Indriði Eyjólfsson

Kr. 8,64 til útborgunar úr Landvarnarsjóði

Einar Gunnarsson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Reikningur

Til gjaldkera „Landvarnar", fyrir útsendingarkostnað við blaðið, með síðasta pósti, þar í falið borgun til aðstoðarmanns við útsendinguna, og óborgað frímerki lögð til af afgreiðslumanni, alls 20,- tuttugu - krónur. — —

- - - - - - - - - - - - 20 Kr.

Reykjavík 10/2. 1903.

Jósafat Jónasson,
pt. afgreiðslumaður „Landvarnar".

Ávísast úr sjóði blaðsins
Einar Gunnarsson

13. febrúar, meðtekið 10,00 kr.
Jósafat Jónasson.

14. febrúar meðtekið 10,00 kr.
Jósafat Jónasson.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Hr. Einar Helgason er beðinn að borga 30 - þrjátíu - krónur af sjóði Landvarnar til hr. Jósafats Jónas-sonar uppí útsendingarkostnað og færi til reiknings.

Rvk. 29. jan. 1903

Einar Benediktsson

Jósafat Jónasson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Reikningur
til
afgreiðslumanns „Landvarnar“ frá Reykjavíkur póststofu.

1903			Úttekið	
Febr.	22	5 arkir 3 aura almenn frímerki (2.88 × 5)	14	40
		⁒	14	40

Póststofan í Reykjavík, 23. febr. 1903

Páll Steingrímsson.

Kr. 14,40 til útborgunar úr Landvarnarsjóði

Einar Gunnarsson

Borgað

Páll Steingrímsson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

VERDENSPOSTFORENINGEN

(UNION POSTALE UNIVERSELLE.)

DANMARK.

BREVKORT. (CARTE POSTALE.)

Paa denne Side skrives kun Adressen. *(Côté réservé à l'adresse.)*

KJØBENHAVN 13.11.1?.10-11 E B.K

Til Hr. cand. mag. Bjarni Jónsson

Reykjavik

Iceland

Via Leith
pr. S/S Vesta

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

13-1-1905 að kvöldi

Ráðaneytið myndað: Christensen Stadil forsætis-
ráðherra, flotaráðherra og hermálaráðherra, Alberti
dómsmálaráðh., Vilhelm Lassen ritstjóri fjármálaráðh.,
Sigurður Berg (sonur gamla Bergs) innanríkisráðh., Ene-
vald Sörensen kirkju- og kenslumálaráðh., Raben-Levetzau
greifi, utanríkisráðh., Ole Hansen, bóndi, búnaðarráðh.,
og Svend Högsbro samgöngumálaráðh. Í blöðunum hjer
er þess getið að Íslandsráðherrann hafi verið settur
af (með gamla ráðaneytinu) og skipaður aftur í hinn nýja!

Engar fréttir [illegible]

H. J.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

1. Bj. – Jónasarnefnd
Alþýðufræðsla.

Helgi: Jarðfræðisfyrirl.
G.F.: Bjartsýni og svartsýni
Gutt.: Sendimanningar.
Bj.: Forsaga J.E. eftir því sem málfræðin bendir á. –

~~...~~ ...
Hj. Verkhyggja
Reglusemi og hlýðni
Hreinlæti.

2
2
4
5
9
22.

8 tíma til vinnu.
rétt með áhaldum – og kerf –
2 til líkamsæfinga
og að hver maður læri sund.
1 til hreinlætis og þjónustu-brögða
1 til fyrirlestra
4 til hvíldar og sjálfsnota og
8 til svefns.

Helið – brunalið.

Þegnskyldan á að koma fram í ýmsum myndum en aðallega til þess að rækta landið. – Grílu

Fara til uinnustöðvanna – 6 á ári – sýslu úr sýslu hvert ár.

Kostnaður: Verkstj – tjöld, hús, hestar

flutningar (þ: 50 þús. árl.)

um ómerml. Kostn: Kakkad fljótl. bestu staðir landsins

Þegnskylda fyrir: Vegavinna, dagsverk til þr. hreppa-sl. – sóknarn. afl.

nýja ríkið um óbeina þegnskylduvinnu

– Greiði, hjálpsemi, – öll gjöld –
þrælavinna – þrælagjöld

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Ett – Annat – Breyting – Á nú ekki
1. að verða lögbundinn – ekki skyldurinn
2. mikill árangur, ræktað í skömmum tíma gl. bygt byggðum – ekki unnið nema 4 t. betr.
3. lítt hæf. – ekki lékk. (Strangl. á ekki að eiga sú stað)
þrennt sem mælir með „Hoversi"
1. Kenna landsm. þýðingarm. vinnu. – Skifting vinnu er að komast á. – Bær og bæjarmenn. – Ekki þarft fyrir fjölda – kennslan lætest ekki, eðr. búnaðarskólarna – Menn kunna ekki, vita[r]kunst – ekki haft á oss stuttum tíma. þangað þó af þessum vilja til að læra – hingað margir sem komu bölvandi og fara bölvandi.

2. Venja við reglubundna stjórn. Venja m. við reglub. stj. miklu meiri vandi en svo að kennist á 7 vikum. – þarf að komast inn í karakterinn – til þess allt annars – við en velja – í mokstur á 7 vikum

2. Rækta landið og bæta.

Skriðin atferð: Annmarka búnaðarstyrk, minka vegastyrk. – Minni ágr. en leggja beint fé til þeirra að þeir sem það kunna vinni verkið. – Helst meira mundi unnast á með því að vinna að sama eins og í fyrra var ætlast til. – Vinna 7 vikur – ef menn en[n] nú fara [illegible] 70–80 kr. skattur.

Feður og synir – minna um enthusiasme þó sonunum – þakkarlegt: Ef [illegible] segja [illegible] betra að flytja – fá til Ameríku.

Allir vilja vinna fyrir föðurlandið
– en er þetta réttasti vegurinn.

Pétur Gauti: Tyrðiltunig þrír að moka. – þrælaband. –

Davíð Jónsson
Herrejoi
Björn
Herrejoi
Björn

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

~~Hannes [illegible]~~

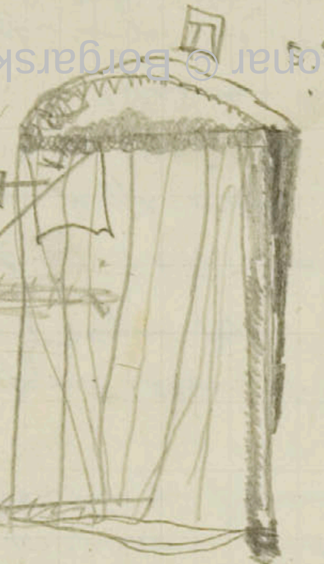

S. P. Eggerz

~~Halldór [illegible]~~

S. P. Eggerz

~~B. [illegible]~~

S. P. Eggerz

~~[illegible] B[illegible]~~

S. P. Eggerz

~~Sigurð [illegible]~~

S. P. Eggerz

Sig. P. Eggerz

~~J. Ólafsson~~

S S. P. E
Sig. P. Eggerz

~~[illegible]~~

Sig. P. Eggerz

~~J. Jakobsson~~

Ein. Eyvd

S. P. G.

S. P. Eggerz

S. P. Eg

S. P. Egger

~~[illegible]~~

S S. P. Egg

~~[illegible]~~

S. S. Sveinsson

S. J.

G. B.

S. Þ.

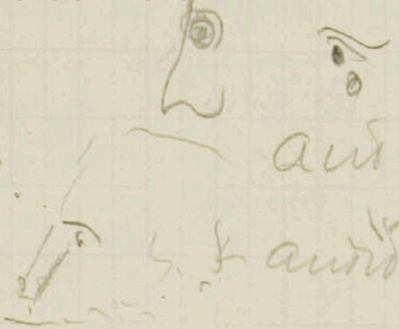

Sig. P. Eggerz

S. Pless

auðið er

S. Eggerz

S. J. auðið

S. J. P. E

auðið

Tímabærðast stofn

Fundarályktun 10:50

Tímabragð

Fundarályktun

Fundarályktun

Fundarályktun

Fundarályktun. Fundarályktun

Fundarályktun.

Fundarályktun.

Betra að segja satt af því gera vel, efla lífgleði þeirra og trú – af þjóðgleðinni –
Skólar – Hlýðni er annlegur þroski; vinna ~~menn~~ þó eiga að vekja á annlega. Agi í skólum vanti agi. Hefi ekki þurft á aga að halda. Hlýðni á skip. – Hefi ráð á því að vera móti vinum mínum og með fjandmönnum mínum – ekki af neinni illgirni –
Klæða fjöll, byggja vegi – allt með þegnskyldu.
Tekið unglinga, pilta, kennt þeim í tveimur mánuðum. – Ættjörðin varnlega sprottin af ofstjórn – þetta ofstjórn að skipa mönnum að vinna það sem þeir vilja ekki og hefur [illegible] að gera. – Þó við kunnum ekki járnbrautarvinnu – kunna allt betur varn vinnu. Hve að láta menn heyra slíkt vantraust. – Mokstur. þessi [illegible].

Sv. E.: Skip upp í sveit. – Vinnan í sumri boðið til drengsins á Jónsmessu – Rússneskur hugsunarháttur – Skipin þá komin vestur. –

H.J. – þegnskyldan fyrst sem sjálfboðavinna, til þess að reyna fyrir sér. –

G. F. Ekki hægt að bæta menn þj. með skólunum – segja menn.
Málið mjög á reiki fyrir þeim sem byrjast fyrir því. – Talað um mótbárur En fornaldar sjálfir urðu að koma fram með áskorun fyrir málið [illegible]

Aðrar kvaðir: Útsvöld – kúgun og ófrelsi að skipa mönnum að vinna að þeim nauðugum. Enn fráleitara að gefa því við skólaskylduna – grafa skurði.

Hreppsnefndir líkara: traust og virðing; annað en mokstur.

Herþjónustu mesti böl þjóðanna, sem þær finna mest til – sumar ekki – – Skólar…

Að kúga menn – til að elska ættjörðina. Ættj. ekki sprenda upp úr. mokstri, grafa.
Ofin úr bestu þráðum mannvandans.

G.F.: Hlýðnin á að lærast í skólum.
Heimi. og allt í skólunum – betri þar en við óþokkal. vinnu. – Sund við skólana best að byggja þar sem menn. Allt sem á að kenna í þegnsk. verða kennt í skólum sem við eigum að fá og hljótum að fá.
Gjöla ekki vinnunni.
Góðæðisstaðan – Ekki sumrðan að róa – sjómanna að grafa skurð.

Í samb. við skóla má kenna garðrækt, trjárækt. – Vasan tekin fram aðalatriðin.
Ættj. verður að vera grundv. til þess að menn vinni – Skólarnir eiga að byggja hann. og blása hverjum í brjóst að vinna þjóðinni til heilla á þann hátt sem best

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

ÁB. – Of stuttar – of ungir – Hvereð ekki
að vinna landi sína. Ættgöfuð saman
sem vinna.
Lög i hegum manna. Vill láta framfleyta
sér. – Menta stéttin vill láta bera sig uppi – Getur
orðið að þjóðardrepi. Bókvitið ekki fullt
nægjandi – gott og með – ófara og niðurdrep.
Vanna verk sitt
Frelsi – skyldur – menning – manngildi
framfarir – framtakssemi.
Knýja mann til líkaml. vinnu, framleiðslu.
Ekki að hugsunin stýri hendinni. ~~Kenna~~
H. J. –
G. Guðl. – Lagði áherslu á tilganginn –
framf. fyrirtæki þjóðarinnar. Til sama
til að efla farsæld landsins og sem ~~[illegible]~~
S. Egg. – Hvaða vegir beztir til að vinna
ættjörðinni. Menta alla við það sama
eða kenna hverri stétt að vinna – það
sem henni er ætt hendur falið. –
Ef allt er á tréfótum. þá að þroska hverja
~~stétt~~ um sig: Veita hverjum manni kost. – að
efla sig í sinni sérstöku stöðu. –
Bj. Vogi: Hvíin af morgun hlutum. Ekki
á hann. – Áður þegnskyldunit. – nú almenn. skóli
Aftur hjá Guðj. þegnskyldan. – Borga út þen. sé
sama ~~sem~~ að skipa mönnum þar að vera og
þetta að gera. – Ekki mergsjúgur – Óviða
slíkar framfarir á þann vana – flati – bæj
á 20 árum.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

85

Hjáleigusýningin
og
hr. Finnur Jónsson

Jafnskjótt sem ~~stúdentar~~ íslenzkir námsmenn ~~hér~~ við háskólann í Khöfn komust á snoðir um sýninguna og heyrðu, hvernig hún ætti að verða, sáu þeir, hver óvirða Íslandi væri ger. Þeir gerðu allt til þess að afstýra sýningunni. Það er þeim var unnt, ~~lenda~~ mótmæltu því í dönskum blöðum, að hún yrði haldin, skoruðu á menn heima að sinna henni að engu. Árangur alls þessa varð sá, að öll málsmetandi blöð landsins mæltu eindregið gegn hluttöku Íslands í sýningunni. Var auðvitað ekki hægt að vænta betri undirtekta ~~ff~~ af hálfu Íslendinga, enda var þeim það vorkunnarlaust, að sjá þá vanvirðu, er gera átti. Ráðherrann sagði sig úr nefndinni, af því að hann vildi ekki ~~gefa~~ setja á sýninguna opinbert snið, en nú segir sagan, að hann hafi sagt sig [Lítið er það,] honum ekki mótfallinn. ~~Ef~~ Það hann hefur skrifað Hafnarnefndinni það, ~~fo~~ en það hefur eigi verið mótmælt ennþá. Hann hefur ef til vill, eins og sumir aðrir nefndarmenn, haft beyg af því, að Krónprinsessan skaut hlífiskildi sínum yfir nefndina og sýninguna.

Hr. Finnur Jónsson hefur, eins og kunnugt er, haldið því fram, að mótspyrnan gegn sýningunni væri sprottin af pólitík og fölskri ættjarðarást. Fyrst ~~hélt~~ gat hann þess ~~[illegible]~~ í dönskum blöðum, og það eftir, að hann hefði séð blöðin að heiman og hina kröftugu mótspyrnu er allir stjórnmálaflokkar veittu henni. Síðan fer hr. F. J. aftur á stúfana og skrifar ~~[illegible]~~ í Reykjavíkina, með sínum vanalega rithætti og þeirri kurteisi, sem honum er lagin, svo sem vænta mátti.

Óþarft mál yrði að kryfja þessa ritsmíð hr. F. J. til mergjar. Þess gerist ekki þörf, því að hún sver sig í [illegible]

u-g-l-a
g-l-a-m
l-a-m-b

u-g-l-a
f-u-g-l
g-l-a-m
l-a-m-b

fugl
ugla
glam
lamb

h a g l
a s n i
g n ð
l i ð

S u n d
u f a r
n a g a
d r a g

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

heila þess meistara fæðist, en þó skal hjer
minnst á nokkur atriði greinarinnar.

Allir ~~vita um~~ þekkja tilganginn þeirra manna, er fyrir sýningunni standa. Hann er sá, að rjetta við fjárhag ~~Dana~~ „fjelagsins" danska, er „Kunstflidsforeningen" nefnist. Tilgangurinn er því að því leyti góður og ekkert um hann meira að segja. Líklega hafa Danir heldur ekki, í fyrstu ætlað sjer að gera Íslandi nokkra óvirðing. Þeir hafa að líkindum ekkert hugsað um það. Þeirra var að afla skildinga handa fjelagi því hinu fyrrnefnda, er á heljarþröm var komið. Einnfremur eru Danir svo vanir að blanda oss saman og Eskimóum, og hinir dönsku Íslendingar, sem eru í „Skrælingjafjelaginu" hafa aldrei hneykslast á því, heldur miklu ~~[illegible]~~ fremur talið oss sæmd í því, að Danir hafa þó hugsað svo mikið um oss. Þeir „Skrælingjabræður" hafa því gengið fúsir í nefndina, af því að Danir sögðu þeim það. Þeir hafa sjálfsagt ekki haft ~~nokkurn~~ illan tilgang með því, einungis gert það af í einfeldni sinni / og til þess að þóknast Dönunum. og fyrir það verið í nefnd

af og fordild

Hr. F. J. og fjelagar hans eru allt af að reyna að telja sjer trú um það, að sýningin verði Íslandi til ómetanlegs gagns. Sú saga er þó afveikur til þess að hanga á. Hvaða áhrif heldur þá hr. F. J. & Co., ~~að~~ Danir muni taka að kaupa af oss, eftir að sýningin hefur verið haldin. Nefndarvörur, smíðisgripi úr gulli silfri eða saltkjöt? Eigum við eigi að reyna, til að ná markaði á þessum vörum á annan hátt / ~~[illegible]~~ og ~~með~~ svo að sýna meiri von gróði um árangur

Þá eru staðhæfingar hr. F. J. um „pólitík" þá og hina „fölsku ættjarðarást", er / sýningarstjórnin hefir valdið.

Heldur hr. F. J. yfir bátu, að Íslendingar hafi hvorki sjón nje heyrn, geti ekki greint hvítt frá svörtu? Hr. F. J. veit það sjálfur sem öll íslenzka þjóðin veit, að jafnt „Landvarnarmenn" sem „Heimastjórnarmenn" ~~hafa~~ ~~hjer~~ hjer í Khöfn hafa barist gegn sýningunni. Svo er og um öll blöðin í Reykjavík. Eftir kenningum hr. F. J. má skifta Íslendingum í tvo flokka. Í fyrra flokknum eru „Landvarnarmenn", sem „spekulera" í Danahatri, eins og hr. F. J. kemst svo fagurlega að orði á íslenzka tungu. Í hinum eru stórlátir aflátungar með falskri ættjarðarást. Fyrri flokkurinn er ~~[illegible]~~ sýnu verri, en hvorugur þó góður. Hverju mundi nú hr. F. J. svara, ef hann væri spurður, hvað „sönn ættjarðarást" væri. Eftir framkomu hans „að dæma" í þessu máli mundi hann svara á þessa leið: Sönn ættjarðarást er það / að alla að sýna þjóð ~~sýna~~ sína að henni fornspurðri á bekk með Eskimóum og ~~Skr~~ Svertingjum, svo að hverjum þeim, er ~~til~~ skoðar, detti í hug: Íslendingar eru settir hjer á bekk með þessum „þjóðum (þ. e. Eskim. og Skrælingjum). Þeir eru að jöfnu virtir, og er það að makleikum, því að hjer er fyrir ~~[illegible]~~ hluta frá Íslandi" og 2) Sönn ættjarðarást er það einnfremur, að sýna þjóð sína nauðuga með Svörtu og grænlenzku „bræðrunum", ef hún vill ekki gera það með fúsu geði.

Einnfremur mótmælir hr. F. J. því, að átt hafi að sýna íslenzkan bóndabæ og íslenzka fjölskyldu*). Þetta hefur staðið hjer í dönsku blöðunum og látið ómótmælt. Hr. Valtýr Guðmundsson hefur einnig sjálfur sagt, að hann hafi gengið í nefndina til þess, að bærinn yrði sem bezt úr garði ger. Þar sem nú hr. F. J. ber margþrætin ósannindi blákalt fram eins og í „Reykjavíkur"-grein sinni, þá er engin furða þó hit[illegible]

*) sýningarnefndarmönnum í norrænum fræðum hefur í Berlínar-grein sinni [illegible] ~~sér~~ hið gamla og góða íslenzka orð „familie"!!

þess, að hann fari hjer með rjettara mál en hr. V. G.

Ekki er það heldur rjett, að íslenzka sýningin ~~yrði~~ átti að verða út af fyrir sig á aðra vís en svo, að hún yrði við hlið sýningunni frá hinum löndunum. Nú fyrst, þegar mótspyrnan gegn sýningunni var hafin, ~~þá~~ tóku danir að slaka á strengjunum. Breyttu þeir fyrst nafninu lítilsháttar (settu „Udstilling fra Island“ í staðinn fyrir „Udstilling for Island“). Auk þess hefur því verið fleygt, að hr. Thor E. Tulinius átti að reisa einhvert skýli handa íslenzku sýningunni. Skal hjer ekkert fullyrt um, hvort sú saga er sönn eða ekki.

Loks gjörist hr. T. J. til þess að ráða hugsanir vorar, er ~~hafið hófum~~ tekið höfum þátt í uppreisninni. ~~Kemst hann~~ og heldur henni áfram. Eina ástæðan til þess var sú, að ráðherrann hefði gengið í nefndina, eftir áliti hr. T. J. Þetta er skakkt athugað, eins og margar aðrar athuganir hans, og hefur við mörg atvik að styðjast, t. d. það, að blöðin „Reykjavík“ og „Þjóðólfur“ hafa mælt á móti sýningunni, en þau blöð hafa alltaf verið ráðherranum allandstæð og örðug viðfangs, svo sem kunnugt er. Auk þess hafa hjer allir flokkar tekið í sama strenginn. Mega nú allir sjá hina skarplegu athugun hins lærða ~~og~~ manns. Þarna hefur hann „spekulerað“ vel og skarplega. Hún sýnir bezt, að heili meistarans er heilbrigður, og ekki eins og heili þeirra manna, sem talið hafa oss hollt í því, að taka þátt í sýningunni. Engum kemur til hugar, að heili hr. T. J. sje ekki í góðu lagi — til þess að fæða slíkar ~~or~~ hugsanir sem þær, er birtast í „skrifi“ hans í Reykjavíkinni“, og til slíkra athugana og ályktana, sem [illegible]

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Svo var hr. V. G. í nefndinni. ~~Valtýsku blöðin hafa~~
Valtýsku blöðin mótmæltu sýningunni aðallega
af því að ráðherrann ~~gekk~~ í nefndina; segir hr. F. J. þeim voru
framkoma allra jafnt, ráðherrans sem hr. V. G.
og vissu, að ekkert gagn gat hr. V. G. gert flokki
sínum með því, að sitja í nefndinni. Annars hlaut
hluturinn að falla líkt á báða; en þó er aðalástæðan
sú, að ráðherrann var í nefndinni!

Hr. F. J. heldur að „pólitík" sje í þessu máli.
~~Það~~ ~~Við það er hann~~ Hann er hræddur við það, og
fer það að vonum, því að ~~hann verður aldrei~~
~~[illegible]~~ „pólitíkin" hefur fengið honum
lítillar gleði, og aldrei ~~fekk~~ hann launviðurkenning
fyrir afskifti sín af íslenzkum stjórnmálum.
Lætur hann væntanlega íslenzk stjórnmál afskifta-
lítil hjer eftir. Var og því nær farið en heima setið.

Af framansögðu má sjá, hversu mikil „pólitík" er í þessu máli, en annars kemur engum til hugar, að hr. F. J. haldi því samt ekki fram eftir sem áður.

Hr. F. J. telur oss hörsára. Vjer erum „hörsárir", þegar nokkurn tíma
hnekkja á virðingu lands vors. Hins vegar hefur það borið
við, að hann var yrði „hörsár", þegar eitthvað hann sjálfan snerti,
og illa þolað, að honum væri mótmælt. Það þekkja
ísl. stúdentar ~~hjer~~ í Khöfn

Loks viljum vjer ráða öllum þeim
til að lesa grein hr. F. J. í Kvöldinu, er læra vilja
ritsnilli og kurteisan rithátt. Orðin „lygi", „lygar"
„gjörræðisfar" o. fl. sóma sjer allt af einkar
vel í riti og ræðu, eins og hr. F. J. eflaust veit.
Svo er og líklegt, að Íslendingar kunni að virða það
við ~~Hann~~, hr. F. J., hversu hann hefir útbreytt
þekkingu ~~útlendinga~~ á Íslandi, og ~~sú~~ einkum, hverja
aðferð hann hefur haft til þess: ~~Hann er bæði í Skræl~~
hann hefur bæði gengið í Skrælingjafjelagið og í sýningar
nefndina og vill sýna frá Íslandi að meiri hluta
Íslendinga þvermóðskum. ~~Þeja~~ Svo er hr. F. J. nú Íslenzkur

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

var hann eldrauður Dana-andstæðingur. Þegar hann var formaður Stúdentafjelagsins í Kh̄öfn, þá var hið mesta níð um dani ort, er nokkru sinni hefur kveðið verið, að undanteknum „Íslendingabrag“
/ Rasks-hr. Jóns Ólafssonar. Þetta kvæði var sungið á afmæli Íslendingafjelagsins, þar sem hann var formaður,
þá fekk hr. F. J. áminning hjá háskólaráðinu (Konsistorium). – Síðan hefur hann smámsaman farið lengra og lengra frá hugsjónum sínum á Stúdentaárunum. Nú hefnar hann í „Skrælingjafjelaginu“ og í sýningarnefndinni. Hann hefur nú allra síðast einnig haldið fyrirlestur í kennarafjelagi einu dönsku („Kommunelærerforeningen“) um stjórnarskipun Íslands. Þar sagðist honum svo, að stjórnarskrá Íslands væri svo góð sem hugsast gæti og óánægja með hana ætti sjer ekki nokkra rót í þjóðinni. Sýnir hið fyrra vit hr. F. J. á stjórnmálum og hið síðara hinn alkunna sannleiksást hans. „Landvarnarmenn“ hafa látið sína skoðanir í ljós á stjórnarskrárbreytingunni og auk þess tóku „Framsóknarflokks“ blöðin um það, að „þverbrestir“ væru á stjórnarskrá vorri og, að hún væri „meingölluð“. Samt segir hr. F. J. að allir Íslendingar sjeu harðánægðir með hana.

„Idealski svíninn“ er vissulega farinn af hr. F. J. Hann hefur friðþægt fyrir syndir sínar gagnvart Dönum, þegar Raskshneykslið svonefnda varð. Enn hefur „idealski svíninn“ farið af honum, þegar hann varð *professor extraordinarius* (aukakennari) í norrænum fræðum, og nú getur hann vonandi unað sjer niðri á askbotninum og betur, að hann yrði aldrei til þess að hugsa um Íslands mál framar.
!. Þar hefur hann leikið sitt hlutverk nógilega lengi og mundu fáir harma, þótt einhver annar tæki
áður ósi / við því hlutverki, og leysti það ~~betur~~ af hendi, að því er / Ísland snerti.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Jón Sigurðsson † — Íslands réttur.
Þjóðólfur & Co — Dana vilji.

Þjóðólfur og hans sinnar varpa hrakyrðum í andlit oss landvarnarmönnum. Þeir segja landvarnarhreyfinguna sprotna af persónulegri óvild til hr. Hannesar Hafsteins, og af því, að flokkurinn vilji eyðileggja hina nýfengnu stjórnarbót, sem þeir kalla svo.

Hvað er svo hæft í þessu?

Það hefir verið þráfaldlega bent á, að upphafsmenn landvarnarstefnunnar vóru flokksbræður og <u>fremstu</u> fylgismenn hr. H. Hafsteins og Þjóðólfs. Það er lýðum ljóst, að hr. Einar Benediktsson skrifaði um stjórnmál í Þjóðólf, og forðaði blaðinu, um langan tíma frá þeim pólitísku ógöngum, sem það nú er komið í. Og hefði einhver þá spurt Þjóðólf hverskonar menn þeir væru: Einar Benediktsson, Bjarni Jónsson frá Vogi, Ben. Sveinsson, Hafnarstúdentar o. fl., þá hefði svarið efalaust orðið: frelsis- og föðurlandsvinir. Og þetta var satt, því krafa þeirra var, að vér ættum að fá vorn sérstaka Íslandsráðherra, búsettan í Reykjavík, og að sérmál Íslands ætti <u>ekki</u> að berast upp í ríkisráði Dana. Vilji Þjóðólfur segja það ósatt, að hann <u>þá</u> hafi haldið þessari skoðun fram, skal eg rekja honum á nasir Þjóðólfsblöð frá þeim tímum, og svo getur hann séð hvernig fer. — Ríkisráðsetan og búseta ráðgjafans í Reykjavík, voru bitrustu vopn heimastjórn-

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

armanna gegn Valtýingum.
En svo kemur Alberti með ríkisráðsetu frumvarpið sitt. Hann var Hákon Hákonarson annar, hann vissi vel um sundrungarandann flokkanna, sem nú réði lögum og lofum á Íslandi. Hrafnarnir höfðu líka sagt honum, að nú væri íslenska þjóðin orðin þreytt á stjórnarskrárþrefinu, og svo notaði karlinn tækifærið, og hugsaði sem svo: Nú skulum við gefa þeim íslenskan ráðgjafa búsettan á Íslandi, en svo skulum vér líka um leið lokka þá til að samþykkja og viðurkenna að sérmál þeirra skuli berast upp í ríkisráðinu, þetta, sem vér aldrei áður höfum getað náð í frá þeim. Frumvarpið var lagt fyrir alþingi, náttúrlega með þeim fyrirvara, að ef Íslendingar hreyfðu því einu orði, fengju þeir ekkert. Það var ekki verið að taka tillit réttar Íslendinga. Og Alberti hafði ekki misreiknað sig. Valdafýknin sat í hásæti en réttur Íslands lá undir fótskör þingmanna, eins og forðum á óhamingjudögum Íslands. — Sturlungaöldinni — Þeir samþykktu að sérmál Íslands ættu að berast upp í ríkisráði Dana.
Það voru aðeins örfáir menn, þar á meðal hinn ágæti Íslendingur meistari Eiríkur Magnússon í Cambrigde, sem ekki misstu sjónar á Íslands gömlu og sönnu sjálfstjórnarkröfum. Þessir menn sáu, að nú væru landsréttindin fótum troðin af þinginu. Og einbeittir og öruggir tóku þeir upp baráttuna. Þeir vissu vel, að það mundi kosta hatur, ólygar og að vinir mundu snúast til fjandskapar; en réttur Íslands var númer 1, alt hlaut

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

að víkja, þegar um slíkt mál var að ræða. Þetta er orsökin til þess, að landvarnarstefnan myndaðist, en ekki hatur til hr. H. Hafsteins eða löngun til að standa framförum Íslands fyrir þrifum.
Eða hefir t.d. meistari Eiríkur Magnússon komið þannig fram gagnvart landi sínu og þjóð sinni, að sæmilegt sé, að bera honum slíkt á brýn.

Þjóðólfur og hans fylgifiskar mega fyrir verða sig fyrir sóma sínum, ósvífnu staðhæfingar.
Ég hefi nú sýnt fram á, að öll slík hrópyrði og brigsl eru aðeins blekkingartilraunir. Það sem landvarnarmenn halda fram, er það, að sér-mál Íslands eigi *ekki* að berast upp í ríkisráði Dana. Danir og Þjóðólfssinnar segja það *stjórnarfarslega nauðsyn*, að þau séu borin upp í ríkisráðinu, og *alls enga* skerðing á landsréttindum vorum. – Landvarnarmenn segja, að Danir eigi engin afskifti að hafa af sérmálum vorum utan *Konungur vor einn*, sé það öðruvísi, þá séu landsréttindi vor (skert). Danir og Þjóðólfssinnar segja, að dönsku *alríkisráðgjafinn* megi skifta sér af sérmálum vorum (þ: undirskrifa ráðherraskipunina).

Til þess nú, að engum blekkingarslagyrðum verði viðkomið, þá vil ég hér taka orðrétt upp úr „Íslenzkt þjóðerni" eftir J. J., þar sem hann fræðir oss um skoðun Jóns Sigurðssonar á stöðu Íslands í ríkinu, og enginn mun efast um, að á því, sem þar stendur megi byggja. Þar stendur:

Feitu letur.
„ *Samkvæmt þessum skilningi* (þ: skilningi Jóns Sigurðssonar) *hafa hvorki Danir eða nokkur önnur þjóð minsta*

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

[illegible]

vald yfir Íslandi eða ~~nokkurn~~ nokkurn snefil af rétti til að skifta sér af sérmálum landsins. Íslendingar eiga það við konung sinn einann að ákveða stjórnarskipunarlög fyrir landið og ráða íslenzkum málum til lykta. Honum einum sóru þeir land og þegna af frjálsum vilja 1262. Honum einum seldu þeir í hendur landsréttindi sín við erfðahyllinguna 1662. Af þessu leiðir að ríkisþing Dana hefir ekki minsta vald til að fjalla um íslenzk mál. Þetta er ómótmælanlega sögulegur ~~samleikur~~ réttur Íslendinga og hann verða þeir að halda fast við."

Þetta er skoðun Jóns Sigurðssonar, sem var Íslands sverð og skjöldur. Ég vil nú biðja alla hugsandi, sanngjarna menn að athuga málið og líta á það, sem hér er sagt, þá munu þeir fljótt komast að raun um, að það er ekki af pólitízku hatri að landvarnarmenn hafa háð baráttu sína.

Ég vil ráða hverri uppvaxandi kynslóð til að lesa „Íslenzkt þjóðerni". Ekki aðeins lesa það þannig, að ~~þeir~~ lesendurnir muni nöfn merkra manna, fæðingar- og dánardaga, og skifting tíma ýmsra tímabila, heldur lesa það þannig, að þeir þekki á eftir öfl þau, sem hjálpað hafa þjóðinni upp á við og líka þau öfl, sem hafa dregið hana niður, og sveigt hana inn undir áhrifavald útlendra þjóða.

"Fyrir mig gildir aðeins Gamli sáttmáli; þegar um landréttindi ~~Íslendinga~~ vor er að ræða, hversu fegnir sem dansk-íslenzkir dánumenn vilja gera Ísland að hjálandi eða nýlendu Danmerkur." H.E. Það gefi öllum ærlegum Íslendingum þrótt og hugdirfsku til að fylkja sér um merki Íslands og málefni Jóns Sigurðssonar.

Alþýðumaður.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

REIKNINGUR

til Útgefanda blaðsins Landvörn

frá Félagsprentsmiðjunni

1903		Úttekið: Kr.	au.
	fr. Prentun á „Landvörn"		
	10 bl. 32,50	325	00
	Uppprentun á 30 bl. 1,00	30	00
	Pappír í þessi 10 bl. 28 rís Damy 3,00	84	00
	" 7 rís á 3,25. " 5 rís á 6,00	52	75
	" 3 rís Dbl. F. Cap á 5,00	15	00
	Prentun á bréfi 3,00 Pappír í sama 1,20	4	20
	Sérprent af Ingólfi 6 bl. 1200 eint	6	00
	" " sama 9 bl. 1000 eint	6	00
	Pappír í bæði þessi bl. 13,20	13	20
	Prentuð áskorun 1,00. Pappír í sama 1,90	2	90
	Sérprent á ver útgjörðum eftir J. Jensen	12	00
	Prentuð kápa á sama 3,00	3	00
	Pappír í [illegible] 7,20	7	20
	Stjórnarskrárbreytingin á Íslandi, sérprent	7	50
	Pappír í sama 4,83	4	83
	Heftning brot og skurður 5,85	5	85
	Samtals	579	43
	Innlagðir reikningar af:		
	Einari Benediktssyni 100 kr		
	Einari Helgasyni 295 kr		
	Einari Gunnarssyni 45 kr		
	Halldóri Þórðarsyni 35,50 Samtals	475	50
31/12-03:	Skuld	103	93

Reykjavík 18 jan 1904

pr. Félagsprentsmiðjan

Halldór Þórðarson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur